

FAUNA OBRATLOVCŮ POHORNICKÉ

„Pohornická krajina si vyžaduje náš maximální respekt a citlivý přístup k rekultivaci. Stejně jako ohrožené druhy divoké fauny, také člověk se nejlépe cítí ve svěží, pestré a dostatečně členité krajině. Proto je potřeba nastavit taková pravidla, která umožní společné udržitelné soužití.“

Zdeněk Polášek

Život na každém kroku

Zvuky těžkého průmyslu i těžby, po léta neúnavně znějící územím mezi Karvinou, Havířovem a Orlovou, pomalu utichají. Neživé stroje umlkly a svůj prostor opět dostává živý hlas přírody. Pohornická krajina postupně nachází ztracenou rovnováhu a otevírá svoji náruč lidem i zvířatům. Díky rozrůzněné morfologii a bohaté vegetaci nabízí širokou škálu mikroklimat, takže zde v úzké blízkosti vedle sebe mohou žít různé druhy obratlovců s odlišnými, a někdy i zcela protikladnými nároky na biotop. Kromě mihulí se tak můžeme ve zdejší krajině setkat se zástupci všech základních skupin obratlovců, kterými jsou savci, ptáci, plazi, obojživelníci a ryby. Pohornická krajina zkrátka žije a doslova vybízí širokou veřejnost k objevování nevšední krásy své divoké fauny.

Zelené srdce Karvinska

Rozmanitá a neobyčejně členitá země. I tak by se dala zdejší krajina charakterizovat. Její nejcennější lokality zahrnují soubor hydrologicky významných biotopů nezbytných pro přežití mnoha druhů obratlovců, a to včetně celé řady druhů chráněných. Soubor těchto lokalit je možná lehce poeticky, ale zcela po právu označován za zelené srdce Karvinska. A toto „srdce“ bije. V pohornické krajině se nacházejí různorodé plochy, jež představují komplex stěžejní pro budoucí přežití chráněných druhů v krajině. Jedná se zejména o existující i zaniklá prameniště, vodní toky, zatopené poklesové kotliny a také různorodé plochy zeleně včetně rozsáhlých lesních celků a pasáží porostů s projevy pralesovatění. Bez nadsázky se tak zde dá hovořit o vzniku takzvané „nové divočiny“.

Zašlá sláva Louckých rybníků

Ještě v 70. letech byly Loucké rybníky přírodní rezervací, kde se dařilo celé řadě vzácných živočichů. Mlivem hornické činnosti lokalita přišla o svůj statut zvláště chráněného území. V souvislosti se zatápěním rybníků byly prováděny urychlené sanace a začalo docházet k postupnému úpadku fauny v jejich okolí. Dnešní oblast Louckých rybníků sice představuje zajímavé místo výskytu ohrožené fauny obratlovců, nelze ji však kvalitativně srovnávat se stavem, jaký panoval v době zániku rezervace. Minulost této lokality pro nás však může zcela jistě znamenat výzvu do budoucna. Navrácení zašlé slávy Louckých rybníků a okolní krajiny totiž z velké části závisí na nás, lidech. Je jen na nás, jak určíme charakter dalších procesů, nastavených v rámci rozvoje a územního plánování.

300 druhů obratlovců

S postupným útlumem těžby se pohornická krajina stala domovem pro velké množství chráněných druhů z celého spektra zvířecí říše. Z vodních obratlovců žije ve zdejších vodách více než 30 druhů ryb ze třídy paprskoploutví. Stejně tak zde můžeme najít i zástupce obojživelníků, ještěřů a hadů. Bezprostřední vazbu na lesní mokřady v zeleném srdci Karvinska mají žaby jako skokan ostronosý

či kuňka žlutobřichá. Pozornost si zaslouží také lokalita s vodními plochami a mokřady u Haviřova, kde žije unikátní populace vzácné užovky podplamaté.

Velkou pýchou krajiny jsou dnes četné populace ptáků brázdící její nebe. V současné době bylo napočítáno až 200 druhů opeřenců s tím, že většina z nich (přes 120 druhů) zde také hnízdí. Vyskytuje se tu například jedna z nejvýznamnějších hnízdních populací bělořita šedého v rámci celého Česka. Pokud jde o naše nejbližší příbuzné, savce, těch v pohornické krajině žije přes 40 druhů. Významné jsou především populace bobra evropského, stále častěji se objevuje vydra říční.

Krajina divoká i zranitelná

Křehký osud rozvětvených populací obratlovců v krajině záleží na způsobu jejího budoucího využití a nastaveného managementu krajiny. Ty nejvíce citlivé druhy nejsou schopny dlouhodobě odolávat tlaku člověka na exploataci krajiny. Pokud bychom měli určit nejvíce ohroženou skupinu, jsou to bezesporu obojživelníci. Dynamické změny biotopů částečně vyvolané člověkem vedly ke zjevnému oslabení populací takových druhů jako je čolek velký, ropucha obecná, skokan ostronosý či skokan krátkonohý. Dva druhy žab již z území pravděpodobně zcela vymizely, a sice blatnice skvrnitá a kuňka obecná. Proto je nezbytné, abychom ke krajině přistupovali citlivě jako k domovu mnoha živých tvorů, a aby zásahy v místech s výskytem vysoce ohrožených druhů probíhaly ve spolupráci s biologem.